

آکادمی علوم جهان اسلام

ملیحه پور مسجدی *

چکیده

آکادمی علوم جهان اسلام به منظور ارتقاء جنبه‌های مختلف علوم و فن‌آوری در جهان اسلام و ارتقاء سطح علمی کشورهای اسلامی در سال ۱۹۸۶ به پیشنهاد سازمان کنفرانس اسلامی بنیان نهاده شد.

برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی، ایجاد زمینه فعالیت‌های مشترک با نهادهای دولتی و غیردولتی در سطح جهانی، اعطاء جوایز و انتشار نشریات و کتب علمی از فعالیت‌های این آکادمی است.

همچنین آکادمی سعی دارد بواسطه تعریف پروژه‌های علمی و فن‌آوری مشترک زمینه همکاری‌های علمی بین کشورهای مختلف را ایجاد کرده و با شناسایی مشکلات کشورهای اسلامی، جهان اسلام را در جهت رفع این معضلات متحد کند.

کشورهای ایران، ترکیه، تونس، سنگال، سودان، کویت، مالزی، پاکستان، اردن، مراکش و اندونزی از اعضای آکادمی علوم جهان اسلامی می‌باشند.

واژگان کلیدی: آکادمی علوم جهان اسلام، طرح تحقیقاتی، جایزه علمی، ارتباطات بین‌المللی.

مقدمه

آکادمی علوم جهان اسلام^۱ (IAS) یک مؤسسه مستقل، غیرسیاسی و غیردولتی متشکل از محققان و فن‌آوران است که در سال ۱۹۸۶ با هدف ارتقاء جنبه‌های مختلف علوم و فن‌آوری در جهان اسلام تأسیس شده است. پیشنهاد تأسیس IAS توسط سازمان کنفرانس اسلامی^۲ داده شده و این طرح در چهارمین دوره اجلاس کشورهای اسلامی (کازابلانکا ۱۹۸۴) تصویب شد.

دولت اردن از این آکادمی حمایت مالی کرد و بدین منظور دفتر مرکزی آکادمی علوم جهان اسلام در اردن قرار گرفت و سپس مورد پشتیبانی مالی و امکاناتی دولت پاکستان هم قرار گرفت. سپس بعضی از کشورهای اسلامی از قبیل «ایران، ترکیه، تونس، سنگال، سودان،

کویت، مالزی و مراکش» به عضویت این آکادمی درآمدند.

اهداف آکادمی

– ایجاد زمینه فعالیت‌های مشترک بین کشورهای مختلف بوسیله‌ی تعریف پروژه‌های علمی و فن‌آوری مشترک و ترغیب گروه‌های تحقیقاتی در کشورهای مختلف جهان برای همکاری در این زمینه‌ها.

– شناسایی مشکلات کشورهای اسلامی و تعریف پروژه‌های تحقیقاتی در این زمینه و شناسایی و کاربردی کردن فن‌آوری‌هایی که در آینده استفاده خواهد شد.

– ایجاد و ارائه شاخص‌ها و قالب‌های استانداردهایی برای فعالیت‌ها و دستاوردهای علمی و همچنین اعطاء جایزه به دستاوردهای چشمگیر برای ارتقاء سطح دانش و فن‌آوری.

– ساختار آکادمی علوم جهان اسلامی مشتمل بر بخش‌های زیر است:

– مجمع عمومی^۳

– شورای علمی^۴

– دبیر آکادمی^۵

– کمیته سیاست‌گذاری^۶

آکادمی یک سازمان مستقل است که توسط مجمع عمومی اداره می‌شود و اعضاء شورای علمی را تعیین می‌نماید.

دوره عضویت اعضاء شورا چهار سال است و پس از آن امکان تمدید عضویت می‌باشد.

– دبیر آکادمی بخش اداری و اجرایی آکادمی را بر مبنای مصوبات مجمع عمومی و شورای علمی اداره می‌کند و براساس فعالیت‌های کمیته سیاست‌گذاری، برنامه‌ها و سیاست‌های آکادمی را تدوین می‌نماید.

– این کمیته دارای ۵ زیر کمیته می‌باشد که به قرار ذیل می‌باشد:

– زیر کمیته سیاست‌گذاری علم و فن‌آوری^۷

– زیر کمیته توسعه نیروی انسانی و علم^۸

– زیر کمیته توسعه منابع طبیعی^۹

– زیر کمیته توسعه فن آوری های برتر^{۱۱}

– زیر کمیته توسعه محیط زیست^{۱۲}

– انتشار مقالات جامع

– انتشار کتاب در زمینه های مختلف

– انتشار نشریات

اعضاء آکادمی

اعضاء آکادمی اشخاص صاحب نامی هستند که هریک در حوزه کاری خود موفقیت بزرگی کسب کرده اند و در پیشرفت کشور خود و جهان نقش داشته اند.

تعداد اعضاء آکادمی تاکنون ۸۸ نفر اعلام شده که از کشورهای اسلامی مختلف هستند.

نشست های سالیانه

جلسات مجمع عمومی بصورت سالیانه و جلسات شورای علمی ۲ بار در سال برگزار می شود. تعیین برنامه فعالیتهای آینده آکادمی و مسائل مالی و اجرایی در این جلسات مورد بررسی و تصمیم گیری قرار می گیرد. دستورالعمل این جلسات برای اجرا به دبیر آکادمی ابلاغ می شود.

ارتباط با سازمانهای دیگر یکی از اهداف آکادمی است و در حال حاضر آکادمی دارای ارتباط با بیش از ۱۰۰ شرکت در سطح بین المللی می باشد. تعدادی از سازمانها که با آکادمی علوم جهان اسلام در ارتباط هستند.

– بانک توسعه اسلامی^{۱۳}

انجمن سلطنتی علمی اردن^{۱۴}

مرکز علمی، اجتماعی و تحقیقات آنکارا

– دانشگاه فیلا دلفیا (اردن)

– IRCICA ترکیه

– کمیته علوم و فن آوری کشورهای اسلامی

– آکادمی علوم پاکستان

– آکادمی علوم مالزی

منابع مالی آکادمی

کمک مالی دولت اردن به آکادمی منبع درآمد اصلی آکادمی علوم جهان اسلام محسوب می شود که صرف هزینه های کلی و بخش اجرایی می شود. همچنین کمک مالی که از طرف کمیته علوم و فن آوری کشورهای اسلامی^{۱۵} دریافت می شود برای پروژه ها و برنامه های آکادمی مصرف می شود.

پروژه های آکادمی همچنین از طرف سازمان های اسلامی مورد حمایت مالی قرار می گیرد و آکادمی در بسیاری از پروژه های مشترک با سازمان ملل و دیگر سازمانهای بین المللی شرکت دارد.

کشورهای حمایت کننده آکادمی

اردن، پاکستان، کویت، ترکیه، مالزی، سنگال، ایران، سودان، قطر، تونس، مراکش، اندونزی.

سازمان های حمایت کننده آکادمی سازمانهای گوناگون از کشورهای اسلامی می باشند.

محورهای عمده فعالیتهای آکادمی علوم جهان اسلام.

– برگزاری نشست های سالیانه

– ارتباط با سازمان های غیردولتی و همچنین دولتها در سطح جهانی

– برگزاری کنفرانس های بین المللی

اعطاء جوایز

– انتشار گزارش کنفرانس ها

– انتشار خبرنامه

برگزاری کنفرانس های بین المللی

کنفرانس های برگزار شده توسط آکادمی یک محیط آزاد برای محققان فراهم می کند تا در مورد یک موضوع مشترک به بحث و گفتگو بپردازند و به درک مشتری از مطلب برسند. در این کنفرانس ها در راستای حل مشکلات کشورها سیاست گذاری می شود آکادمی تاکنون ۱۴ کنفرانس برگزار کرده است.

نهمین کنفرانس IAS در سال ۱۹۹۹ در تهران برگزار شده است.

اعطاء جوایز

آکادمی هر ساله به تحقیقات برتر در زمینه پزشکی جایزه ای تحت عنوان (جایزه ی یادبود ابراهیم)^{۱۶} را اهدا می کند و موجب مطرح شدن این

دستاوردها در سطح عمومی می شود

یادداشت‌ها

انتشارات

- 1- Islamic World Academy of Science
- 2- Organization of the Islamic Conference
- 3- General Assembly
- 4- Council
- 5- Secretariat
- 6- Policy Committee
- 7- Science and Technology Policy Committee
- 8- Science and Technology Manpower Development Committee
- 9- Natural Resources Development Committee
- 10- High Technology Development Committee
- 11- Environmental and Development Committee
- 12- Committee on Science and Technological Co-operation (COMSTECH)
- 13- The Islamic Development Bank
- 14- The Royal Scientific Society (Amman-Jordan)
- 15- Ibrahim Memorial Award

آکادمی هر ساله به منظور اطلاع رسانی عمومی گزارشی از کنفرانس برگزار شده در آن سال را منتشر می‌کند و بدین طریق مقالات مطرح شده در کنفرانس در دسترس محققان و افرادی که به مسائل کشورهای جهان سوم توجه دارند قرار می‌گیرد [۱].

این گزارش حاوی اطلاعات در زمینه مهم‌ترین نکات برنامه‌های آکادمی بوده و خلاصه فعالیت‌ها و آخرین فهرست اعضاء منتشر گردیده است.

مجله پزشکی IAS

این مجله اولین بار در اوت ۱۹۸۸ منتشر شد و از نظر کیفیت در مقایسه با مجلات بین‌المللی قابل توجه است [۲]. این مجله در سال ۱۹۹۸ بعنوان یک مجله تخصصی پزشکی شروع به کار کرد [۳]. و پس از آن بعنوان مجله پزشکی IAS شناخته شد. این مجله در ترکیه منتشر شده و تحت حمایت مالی کمیته مالی و فن‌آوری کشورهای اسلامی است [۴]. آکادمی انتشارات خود را در نمایشگاه‌های کتاب، به نمایش می‌گذارد. علاقمندان برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند از طریق آدرس زیر تماس حاصل کنند:

منابع و مأخذ

- [1]- Haddad, F.S. "Pioneers of Arabian Medicine." *Bulletin de la Societe Libanaise de Histoire de la Medecine*, (3), pp. 74-83, (1993).
- [2]- Shaban, S.F., Abu-Zidan, F.M. "A Quantitative Analysis of Medical Publications from Arab Countries" *Saudi Medical Journal* 24 (3), pp. 294-296, (2003).
- [3]- Syed, I.B. "Islamic Medicine: 1000 Years Ahead of Its Times" *Islamic Medicine* (Athar, S., ed.) Accessed January 12, (2006).
- [4]- Haddad, F.S. "Arab Contribution to Medicine." *Bulletin de la Societe Libanaise d Histoire de la Medecine*, (1), pp. 21-33, (1993).

Islamic World Academy of Science (IAS)
P.C. Box 83 0036, Amman 11183
JORDAN
Tel: +982655 22104, +96265523385
Fax: +962655 77803
retariat@ias.worldwide.org